

Modelaanvraagformulier Vangnetuitkering Participatiewet over 2017

Gemeenten ontvangen op grond van de Participatiewet budget voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies. Gemeenten die een tekort hebben kunnen onder voorwaarden in aanmerking komen voor een vangnetuitkering. De voorwaarden zijn niet ieder jaar hetzelfde, kijk daarom op de website: www.toetsingscommissievp.nl. Op deze website kunt u ook meer informatie vinden over de aanvraagprocedure en de deadline voor het indienen van een complete aanvraag voor 15 augustus 2018.

Een verzoek Vangnetuitkering Participatiewet over 2017 kan uitsluitend via dit door de minister vastgestelde aanvraagformulier worden ingediend. Onderaan dit formulier staat meer achtergrondinformatie bij dit formulier, o.a. over de aanvraagprocedure, de wet- en regelgeving, de relatie met jaarcijfers (SiSa verantwoording) en de ondersteuning vanuit Divosa.

Dit formulier bestaat uit twee gedeelten:

1. De verklaring van het college en de toelichting op de verklaring
2. De instemming van de gemeenteraad

Bij gedeelte 1 (verklaring college) kiest u tussen 1a of 1b:

- 1a: uw gemeente is zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering verleend.
- 1b: uw gemeente is over 2015 en/of over 2016 wel een vangnetuitkering verleend.

Zowel 1a als 1b bestaat uit vier onderdelen: A, B, C en D. Het gaat om de verklaring van het college (onderdeel D) en een toelichting van het college op deze verklaring. Deze toelichting gebeurt aan de hand van drie vragen (onderdelen A, B en C). Na iedere vraag volgt een tekstveld om het antwoord in te voegen. U kunt hierin tekst en eventueel tabellen of grafieken invoegen. Hierin kan ook worden aangegeven op welke brondocumenten, die eventueel in de gemeenteraad zijn besproken, de aanvraag is gebaseerd. U kunt geen bijlagen toevoegen aan deze aanvraag.

Het formulier gaat door op de volgende bladzijde.

1a. Verklaring college bij eerste verzoek

Indien uw gemeente zowel over 2015 als over 2016 geen vangnetuitkering is verleend, vult u 1a in en laat u 1b leeg. 1a bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welk moment het college heeft gesignaleerd dat een tekort zal ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan het reduceren van dit tekort.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.

- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde maatregelen, die een bijdrage leveren aan het reduceren van het tekort. Hierbij gaat het dus om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.

Toelichting bij C

- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).
- Bij deze vraag wordt verwacht dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan een reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Klik of tik om tekst in te voeren.

D. Ondertekening

Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de **gemeente Oude IJsselstreek** verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde maatregelen heeft getroffen om te komen tot tekortreductie.

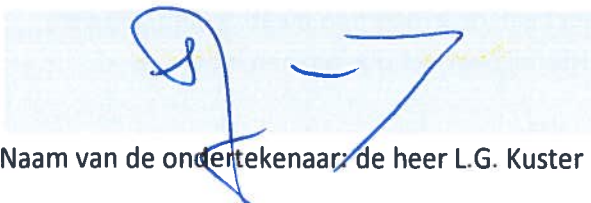
Datum: 6 augustus 2018

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: mevrouw M.J.F. Verstappen

De locoburgemeester,

Naam van de ondertekenaar: de heer L.G. Kuster

1b. Verklaring college bij een volgend verzoek

Indien uw gemeente over 2015 en/of over 2016 een vangnetuitkering is verleend, vult u 1b in en laat u 1a leeg. 1b bestaat uit de volgende vier onderdelen:

- A. Analyse van de oorzaken van het tekort
- B. Uitgevoerde *interne en externe* maatregelen om het tekort verder te reduceren
- C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen
- D. Ondertekening

Het college van de tekortgemeente verklaart dat zij interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot verdere tekortreductie te komen en geeft daarop een toelichting door het invullen van de onderdelen A, B en C. Bij D volgt ondertekening door het college van de gemeente. Alle onderdelen moeten worden ingevuld. Bij A, B, en C moet de 'hoofdvraag' (de vet gedrukte zin) worden beantwoord. De subvragen (de bullets direct onder de vraag) zijn suggesties voor gemeenten waar bij de beantwoording op in kan worden gegaan. Deze zijn dus facultatief. De vragen B en C staan toegelicht in een tekstbox.

A. Analyse van de oorzaken van het tekort

Geef in onderstaand tekstveld een analyse van de oorzaken van het tekort.

- Kunt u de omvang van het tekort betrekken bij uw analyse?
- Kunt u aangeven op welke moment het college heeft gesignaleerd dat (opnieuw) een tekort zou ontstaan?
- Wilt u in uw analyse van de oorzaken de nadruk leggen op factoren die door het college kunnen worden beïnvloed? De analyse betreft dus vooral de ontwikkelingen in de uitgaven van de gemeente.
- U kunt hierbij gebruik maken van de rekentool verdeelmodel bijstandsbudgetten 2017ⁱ en/of de Benchmark van Divosaⁱⁱ.
- De mate van effectiviteit van maatregelen uit voorgaande jaren, kan eveneens van invloed zijn op de omvang van het tekort. Kunt u hier in de analyse op ingaan?

Tekstveld voor antwoord gemeente

Tabel 1.

Definitief BUIG budget 2017	€ 8.635.834
Kosten BUIG	€ 9.407.649
Tekort	€ 771.815

Door de gemeente Oude IJsselstreek is in 2015 en 2016 ook een aanvraag Vangnetregeling ingediend. Voor de aanvraag over 2016 is in het najaar van 2016 een plan van aanpak opgesteld. Een tussentijdse evaluatie van de ingezette maatregelen is in juli 2017 opgemaakt. Op basis van de eerste prognoses voor 2017 bleek al snel dat ook over dat jaar een Vangnetaanvraag viel te verwachten.

Voor een adequate analyse van het tekort is gekeken naar de omvang van het bestand (in 2016 en 2017) en de specifieke kenmerken van het bestand. Vervolgens zijn de in- en uitstroomredenen geanalyseerd.

Omvang van het uitkeringsbestand

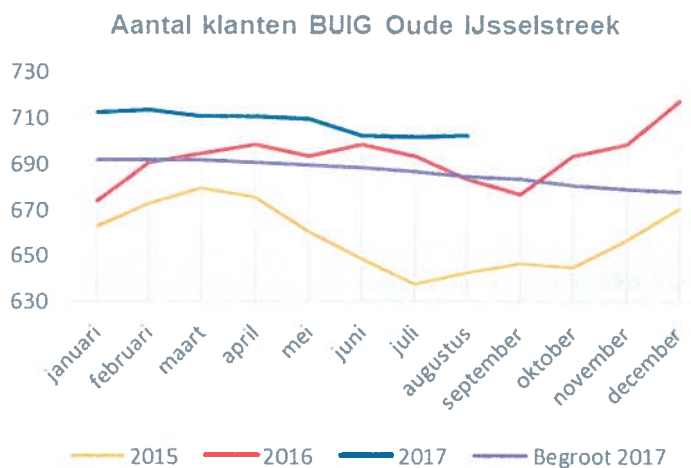
Tussen 1 januari en 1 september 2017 bedroeg de instroom in de uitkering 92. Dit is aanzienlijk lager dan in diezelfde periode in 2016: 176. Dit is mede te danken aan het effect van eerder ingezette maatregelen.

Het aantal BUIG-uitkeringen tot de AOW-leeftijd bedraagt op 1 september 2017 in de gemeente Oude IJsselstreek: 703 (tabel 2 en 3).

Tabel 2. Aantal verstrekte bijstandsuitkeringen (per 1 september 2017)

Aantal uitkeringen Oude IJsselstreek BUIG 2017 t/m augustus				
	PW	IOAW	IOAZ	Totaal
31-01	644	60	9	713
28-02	643	62	9	714
31-03	640	62	9	711
30-04	640	62	9	711
31-05	638	63	9	710
30-06	631	63	9	703
31-07	633	60	9	702
31-08	633	61	9	703

Tabel/grafiek 3. Aantal verstrekte bijstandsuitkeringen in relatie tot eerdere jaren

Specifieke kenmerken van het bestand

Het merendeel van de uitkeringsgerechtigden uit Oude IJsselstreek heeft meer dan twee jaar een uitkering. De meeste uitkeringsgerechtigden wonen in Ulft, Terborg en Silvolde. 54% is vrouw. De helft is ouder dan 45 jaar. Eén op de acht is jonger dan 27 jaar. Meer dan de helft van de uitkeringsgerechtigden (53%) is alleenstaand, een derde is gehuwd en 15% is alleenstaande ouder. Ongeveer 35% is niet in Nederland geboren. Een groot deel van de mensen die niet in Nederland is geboren, is afkomstig uit Syrië, Afrika, Turkije en Azië.

Arbeidsmarktpotentieel

Laborijn heeft het arbeidspotentieel van het bestand in Oude IJsselstreek ingedeeld in 3 categorieën:

1. Werkzoekenden die binnen 3 maanden na aanvang van de uitkering op eigen kracht of met beperkte ondersteuning betaald werk vinden.
2. Werkzoekenden die binnen een periode van maximaal 12 maanden na aanvang van de uitkering een re-integratietraject volgen met als doel betaald werk te vinden. De re-integratietrajecten kunnen onder meer bestaan uit het ontwikkelen van werknemersvaardigheden, vergroten van de belastbaarheid, taallessen sollicitatietrainingen, etc..
3. Inwoners die structureel of voor bepaalde tijd niet in staat zijn tot loonvormend werk. Om die reden biedt Laborijn hen een maatschappelijk participatietraject waarbij naast het aanbod van Laborijn ook gebruik wordt gemaakt van het aanbod van partners in het maatschappelijke veld.

Meer dan de helft van de Participatiewet-uitkeringsgerechtigden (54%) valt in categorie 3: Mensen die structureel of voor bepaalde tijd niet in staat zijn tot loonvormend werk. 40% is ingedeeld in categorie 2. Deze groep heeft aantoonbaar arbeidspotentieel welke binnen een periode van 12 maanden geëffectueerd kan worden.

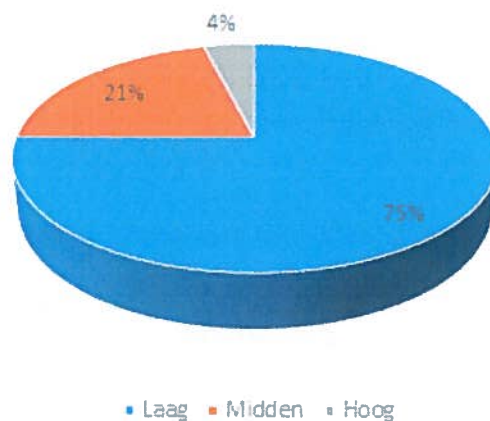
Wet Banenafpraak

Voor 3% van de Participatiewet-gerechtigden in oude IJsselstreek is een 'Baan-indicatie' afgegeven door het UWV. Personen met een Baanindicatie staan geregistreerd in het doelgroep-register.

Opleidingsniveau

50% van de beroepsbevolking in de gemeente Oude IJsselstreek heeft een laag opleidingsniveau. Opvallend is dat deze groep oververtegenwoordigd is in de bijstand. 75% van de Participatiewetgerechtigden uit Oude IJsselstreek heeft een laag opleidingsniveau. Gevolgd door Midden (MBO), 21% en Hoog (HBO en WO) van 4%.

Opleidingsniveau Participatiewetgerechtigden

*Analyse in- en uitstroom**Redenen van instroom*

De instroom in 2017 is vooral een gevolg van de komst van vluchtelingen die een verblijfsstatus hebben gekregen en in mindere mate het gevolg van instroom vanuit een andere gemeente en instroom vanuit de Werkloosheidswet (tabel 4 en ter vergelijking met 2016 tabel 5).

Tabel 4. Reden van instroom in de bijstand in 2017 (per 1 september)

Instroom Oude IJsselstreek 2017 t/m augustus	
Additionele arbeidsplaats	-
Alimentatie	1
Ander inkomen	3
Andere oorzaak	4
Arb. dienstbetr./uitk. Ziekte	5
Beeindiging huwelijk/relatie	4
Beeindiging studie	3
Geen recht op WW	-
Komende van andere gemeente	18
Komende van het AZC	24
Niet voldoende midd. om in lev. te voorzien	10
Oorzaak bij partner	2
Uit detentie	2
Uitkering arbeidsongeschiktheid	2

Uitkering werkloosheid	11
Zelfstandig beroep of bedrijf	3
	92

Tabel 5. Reden van instroom in de bijstand in 2016 (per 1 september)

Instroom Oude IJsselstreek 2016 t/m augustus	
Arbeid	27
Zelfstandige	9
Studie	11
Inkomen asielzoeker	21
Uitk arbeidsongeschiktheid	1
Uitk werkloosheid	37
Ander inkomen	10
Beëindiging relatie	13
Verhuizing	22
Uit detentie	6
Administratieve omzetting	10
Andere oorzaak	9
	176

De in tabel 4 en 5 opgenomen redenen van instroom zijn niet gelijklopend. Het aantal redenen is in 2017 uitgebreid om een beter inzicht in de oorzaken van de instroom te krijgen. Dit als onderdeel van de organisatieontwikkeling van Laborijn en daarmee de aanpak om de uitstroom te bevorderen.

Instroom Statushouders

Een substantieel deel van de nieuwe instroom bestaat uit statushouders/migranten (22%). Statushouders hebben veelal onvoldoende vaardigheden of kennis om snel aan de slag te komen en doen daarom een beroep op de Participatiewet. Laborijn spant zich ervoor in om statushouders zo snel mogelijk economisch zelfstandig te laten worden ten behoeve van de toetreding tot de arbeidsmarkt.

Instroom door verhuizingen

Daarnaast kent de gemeente Oude IJsselstreek jaarlijks een redelijk hoog aantal mensen dat na vestiging in de gemeente aanspraak maakt op een uitkering. In 2017 ging het om 18 nieuwe uitkeringsgerechtigden (in 2016: 22).

Instream vanuit de WW

Hoewel landelijk de omvang van het NWW-bestand afneemt, zien we in 2017 een toename van het aandeel bijstandsuitkeringen. Deels veroorzaakt door een groep die van de WW 'doorzakt' naar de bijstand.

De daling van het aantal WW-gerechtigden in de Achterhoek werkt in 2017 nog maar marginaal door in een lagere instroom in de bijstand. Hoewel de economie op stoom is, daalt het aantal inwoners met een Participatiewet-uitkering slechts licht, dit is gelijk aan het landelijke beeld. De werkgelegenheid neemt weliswaar toe, maar het aanbod van werk sluit niet altijd aan bij de competenties van de bijstandsgerechtigden.

Wanneer iemand een WW uitkering gaat ontvangen, wordt in de eerste periode veelal actief gezocht naar werk. Door de gevolgen van de economische crisis had dit de afgelopen jaren echter weinig resultaat. Het werk waarin iemand werkzaam was geweest, bestond vaak niet meer. Dit leidde na verloop van tijd in veel gevallen tot een zekere berusting in de situatie. De relatieve zekerheid van de WW-uitkering brengt dan mee dat inwoners niet meer gemotiveerd zijn tot zoeken naar andere, voor hen nieuwe werksoorten waarin misschien nog wel werk is te vinden. En nu de arbeidsmarkt weer aantrekt, zijn de 'oude' competenties waarover men beschikte niet meer actueel.

Toelichting op de uitstroom

- De uitstroom is per 1 september 2017 met 93 inwoners lager dan op diezelfde datum in 2016 (toen waren 165 inwoners uitgestroomd). Dit ondanks de verbeterde arbeidsmarktsituatie. Uit de bestandanalyse die Laborijn voor de gemeente Oude IJsselstreek in 2017 heeft uitgevoerd, blijkt dat slechts een beperkt deel van het huidige bestand in staat is om met intensieve ondersteuning de stap naar regulier werk te maken. Directe / snelle uitstroom ligt niet voor de hand.
- Met name de uitstroom naar werk in dienstbetrekking blijft achter. Deze ligt per 1 september 2017 op 28%. De uitstroom naar werk bedroeg op diezelfde datum in 2016: 37%.
- De uitstroom naar studie is in 2017 met 2 personen aanmerkelijk lager dan in 2016: 16 personen. Dit is het gevolg van maatregelen die in 2017 zijn uitgevoerd in het kader van de Vangnetuitkering over 2016.

Tabel 6. Reden van uitstroom uit de bijstand in 2017 (per 1 september)

Uitstroom Oude IJsselstreek 2017 t/m augustus	
Aangaan relatie	4
Aanvang studie	2
Ander inkomen	1
Andere oorzaak	1
Arbeid in dienstbetrekking	26
Bereiken AOW leeftijd	11
Detentie	2

Geen inlichtingen	1
Niet verschenen herh. oproep inl.plicht	1
Oorzaak bij partner	2
Overlijden	5
Uitkering arbeidsongeschiktheid	1
Uitkering vrijwillig ingetrokken	7
Uitkering Wajong	-
Uitkering werkloosheid	-
Uitkering ziekte	2
Verhuizing andere gemeente	19
Verhuizing naar buitenland	3
Vermogensopbrengsten	1
Zelfstandig beroep of bedrijf	4
	93

Tabel 7. Reden van uitstroom uit de bijstand in 2016 (per 1 september)

Uitstroom Oude IJsselstreek 2016 t/m augustus	
Arbeid	61
Zelfstandige	12
Studie	16
Ander inkomen	15
Aangaan relatie	11
Verhuizing	20
Niet nakomen verplichtingen	2
Leeftijd	14
Overlijden	3
Administratieve omzetting	6
Andere reden	5
	165

B. Uitgevoerde maatregelen om het tekort verder te reduceren

Omschrijf in onderstaand tekstveld welke (aanvullende) interne en externe maatregelen zijn uitgevoerd om een bijdrage te leveren aan verdere reductie van het tekort. Maak in de beschrijving duidelijk wat interne en wat externe maatregelen zijn. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Zie de toelichting in de box op de volgende pagina.

- Geef waar mogelijk en voor zover relevant de relatie tussen oorzaken en maatregelen.
- U kunt in uw antwoord verwijzen naar eerder genomen maatregelen. Indien mogelijk kunt u de effecten van eerder genomen maatregelen betrekken bij de maatregelen die u nu treft.
- U kunt in uw antwoord onderscheid maken tussen maatregelen genomen in 2017-2018 en maatregelen uit eerdere jaren.
- U kunt hierbij ook de maatregelen aangeven die in het kader van de aanpak van uw arbeidsmarktregio worden gedaan.
- U kunt bij het noemen van de maatregelen ook de samenhang met andere maatregelen of effecten in het sociale domein benoemen.

Toelichting bij B

- Indien uw gemeente over 2015 en/of 2016 een vangnetuitkering is verleend, is sprake van een aanhoudend tekort. Indien het college over 2017 aanspraak wenst te maken op een vangnetuitkering moet het college verklaren dat interne en externe maatregelen zijn genomen om tot verdere tekortreductie te komen.
- Voorbeelden van externe maatregelen zijn onder andere consultatie of gebruik maken van goede voorbeelden van andere gemeenten, gebruik maken van een kennisgroep of leercirkel, gebruik maken van de signalen op basis van benchmarking, advies van adviesbureau of maatregelen die na aanleiding daarvan zijn geformuleerd. Indien maatregelen tot stand komen zonder inbreng van externen worden zij als intern aangemerkt. Indien maatregelen met een duidelijk herkenbare inbreng van externen (dus personen of organisaties buiten de eigen gemeente) tot stand komen, worden ze als extern aangemerkt. Van het college wordt verwacht duidelijk aan te geven hoe externe inbreng leidde tot het nemen van bepaalde maatregelen. Omschrijf hoe een externe maatregel tot stand is gekomen, hieruit moet blijken dat het college actief extern consultatie heeft verricht om te komen tot deze externe maatregel.
- De maatregelen kunnen worden getroffen vanaf het moment dat het tekort bekend is of dat men vanuit een prognose het tekort ziet aankomen, tot uiterlijk voor de datum van inlevering van het verzoek (15 augustus 2018).
- Er zijn meerdere factoren die een invloed hebben op de ontwikkeling van het tekort. Om die reden wordt gesproken van een *bijdrage* aan de reductie van het tekort.

Tekstveld voor antwoord gemeente

Tot 2016 was de uitvoering van de Participatiewet door de gemeente Oude IJsselstreek gedelegeerd aan het toenmalige Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen (ISWI). De in 2015 ingezette maatregelen zijn met name gericht op verbeteren van de voorlichting, het bieden van 'aanpak op maat', handhaving (voorkomen fraude) en het bevorderen van (gedeeltelijke) uitstroom. De maatregelen zijn vanaf 2016 door Laborijn (grotendeels) geconcretiseerd en in haar bedrijfsvoering geïncorporeerd.

Op grond van de analyse van de aard en omvang van het tekort op het BUIG-budget heeft Laborijn in 2017 aanvullende maatregelen geformuleerd om het beïnvloedbare deel van het tekort verder terug te dringen. Daarbij is dankbaar gebruik gemaakt van recente landelijke onderzoeksresultaten, alsmede van de analyse en conclusies van de recent door Laborijn verrichte bestandsanalyse.

Bestandsanalyse

In opdracht van de gemeente Oude IJsselstreek heeft Laborijn de groep bijstandsgerechtigden die woonachtig is in de gemeente Oude IJsselstreek, van 1 november 2016 tot 1 juli 2017 in kaart gebracht. De resultaten van deze bestandsanalyse zijn gerelateerd aan de situatie op de huidige arbeidsmarkt. Het doel van de bestandsanalyse was meerledig:

- Achterhalen van de samenstelling van de groep die een uitkering ontvangt krachtens de Participatiewet in de gemeente Oude IJsselstreek (profielchets);
- Inzicht verkrijgen in het beschikbare arbeidspotentieel van deze groep en welke re-integratie-instrumenten voor deze groep doeltreffend ingezet kunnen worden;
- Beoordelen van de aansluiting tussen vraag en aanbod van op de arbeidsmarkt.

Deze analyse heeft geleid tot een goed inzicht in het klantenbestand. Dit is een belangrijke voorwaarde voor het effectief kunnen uitvoeren van maatregelen.

Rapport 'Van budget naar besteding'

In een recent rapport 'Van budget naar besteding'¹ wordt een verklaring gegeven voor tekorten en overschotten op het gemeentelijk bijstandsbudget. De onderzoekers hebben daarbij gekeken naar effectieve interventies in het terugdringen van lokale tekorten. Het onderzoek concludeert dat veel maatregelen mogelijk zijn, maar dat maatregelen uit onderstaande hoofdgroepen van grote invloed zijn op de hoogte van de gemeentelijke bijstandsuitgaven:

1. werk voorop stellen / focus op bijstandsgerechtigden met korte afstand tot de arbeidsmarkt
2. streng zijn aan de 'poort'
3. inzetten op handhaving

De opgenomen maatregelen sluiten aan bij de bevindingen uit het onderzoek (dus deze hoofdgroepen) en worden hierna verder uitgewerkt.

¹ Rapport 'Van Budget naar besteding'. Verklaringen voor tekorten en overschotten op het gemeentelijk bijstandsbudget. Uitgevoerd door Atlas voor Gemeenten, 2017.

Werk voorop stellen / focus op bijstandsgerechtigden met korte afstand tot de arbeidsmarkt*Excellente dienstverlening*

Laborijn is nog een betrekkelijk nieuwe organisatie. Diverse onderdelen van de organisatie zijn nog volop in ontwikkeling. Zo neemt Laborijn actief maatregelen die moeten leiden tot een verbetering van de kwaliteit van de dienstverlening. Een excellente(re) dienstverlening is de grondslag voor het realiseren van beperking van instroom én bevordering van uitstroom.

Richtlijnen & beleidsregels

Een andere maatregel binnen de organisatieontwikkeling die bijdraagt aan minder instroom en meer uitstroom is het harmoniseren van de beleidsregels en richtlijnen van de Laborijn-gemeenten. Het afstemmen van de richtlijnen en beleidsregels van de deelnemende gemeenten is een noodzaak om op een eenduidige en consequente manier uitvoering te geven aan de dienstverlening van Laborijn. Hiervoor is een projectorganisatie opgezet. Insteek is dat uiterlijk begin 2018 alle beleidsregels en richtlijnen zijn geharmoniseerd.

Streng aan de Poort

Laborijn vormt voor inwoners de toegang tot een deel van het sociale domein (de Participatiewet). Zo verricht Laborijn screening en intake vanuit integraal perspectief en stellen we aansluitend een traject- of zorgplan op. Alle betrokken medewerkers in dit proces volgen het beleid dat we streng aan de poort zijn, maar respectvol omgaan met de inwoner en de informatie. Door deze werkwijze zorgt Laborijn er daarnaast voor dat het proces rondom de klant efficiënt en effectief verloopt en voorkomen we het gevoel van 'het kastje naar de muur sturen'.

Het proces rond de uitkeringsaanvraag is daarnaast zo ingericht dat de aanvraag van gegevens beperkt blijft tot alleen de hoogst noodzakelijke gegevens (in overeenstemming met de Wet eenmalige aanvraag). Uitgangspunt daarbij is administratieve lastenverlichting voor de klant. Laborijn werkt vanuit vertrouwen, dit neemt niet weg dat een aantal zaken aangetoond en gecontroleerd moet worden.

De eerste stap is de zogenaamde 'klantherkenning': via een korte controlelijst wordt gekeken of het aannemelijk is dat de inwoner aan het goede loket staat. Hierna volgt een gesprek met de 'screener'. In dit gesprek bekijken screener en klant de mogelijkheden op arbeidsinschakeling. Pas daarna vindt de rechtmatigheidstoets plaats.

Daar waar werk nog een stap te ver is, wordt een traject naar maatschappelijke participatie ingezet. Dit kan bestaan uit een zorgcomponent: hulpverlening, verslavingszorg, afronden juridisch traject, regelen kinderopvang, schuldhulpverlening, enz. De insteek is dat iedereen mee mag doen in de maatschappij. Inwoners waarbij isolement dreigt, proberen we te activeren door middel van bijvoorbeeld het meedoen aan activiteiten. Maar ook vrijwilligerswerk of mantelzorg zijn mogelijkheden om inwoners deel te laten nemen aan de samenleving. Voor dit onderdeel werkt Laborijn samen met andere partijen.

De inkomensconsulent regisseert het totale klantproces en schakelt expertise in indien nodig. Dit kan zowel intern als externe expertise zijn.

Deze hele aanpak is een significante verandering ten opzichte van de aanvraagprocedure bij de voorgaande uitvoeringsorganisaties, het Intergemeentelijk Samenwerkingsverband Werk en Inkomen (ISWI) en de afdeling Werk & Inkomen van de gemeente Doetinchem.

Inzetten op handhaving

Ons sociale zekerheidsstelsel is gebaseerd op solidariteit. Om dit stelsel in stand te houden, is een blijvend draagvlak in de samenleving nodig. Naleving speelt hierin een belangrijke rol. Als uitkeringsgerechtigden zich niet aan de regels houden, kunnen belastingbetalers daar nadelen van ondervinden. Daarnaast gaat dit in tegen het rechtvaardigheidsgevoel van uitkeringsgerechtigden en andere inwoners die zich wel aan de regels houden. Niet-naleving kan zo ook leiden tot een verminderde nalevingsbereidheid van andere inwoners. Ten onrechte verstrekte bijstandsuitkeringen zorgen er bovendien voor dat de sociale zekerheid duurder wordt. Hierdoor kan ook de houdbaarheid van het stelsel in het geding komen.

Hoogwaardig handhaven

Laborijn hanteert voor de uitvoering het principe van hoogwaardig handhaven (informereren, detecteren en sanctioneren). Wij stellen dat ten dienste van de participatiedoelstelling binnen de Participatiewet. Het is nodig regels te handhaven, anders verdwijnt het draagvlak voor sociale zekerheid in onze samenleving.

De klant wordt gewezen op de voorwaarden omtrent het ontvangen en behouden van een uitkering en de insteek zo snel mogelijk weer zelfstandig (of zo zelfstandig mogelijk) inkomen te verwerven.

Op voorhand is het bij al onze klanten en medewerkers bekend dat handhaving onderdeel uitmaakt van het beleid en de uitvoering. Handhaving vereist maatwerk en dat is ook mogelijk.

Bij nieuwe aanvragen vindt er grondig vooronderzoek plaats in onze systemen. Maar ook informatie vanuit de sociale media wordt meegenomen in het onderzoek. Fraude wordt zo snel mogelijk opgespoord en dat leidt tot sanctioneren.

Maatregelen die leiden tot (extra) uitstroom

De Werkacademie

In augustus 2017 is Laborijn gestart met een Werkacademie. In de Werkacademie wordt werken en leren geïntegreerd aangeboden. De begeleiding gebeurt door een multidisciplinair team. Daarmee biedt Laborijn werkzoekenden voortaan nog meer maatwerk bij hun zoektocht naar een baan. Deelnemers aan de Werkacademie zijn werkzoekenden met een afstand tot de arbeidsmarkt. In de Werkacademie worden zij uitgedaagd om (weer) de leiding te nemen in zijn/haar eigen leven met als einddoel: werk en economische zelfstandigheid. Deelnemers kunnen rekenen op gerichte ondersteuning, zoals training in solliciteren anno 2017, training in sociale en/of beroepsvaardigheden en bijvoorbeeld voorlichting over de (werking van de) arbeidsmarkt in de West-Achterhoek.

De Werkacademie is een instrument dat zowel bij nieuwe instroom als voor klanten in het zittende bestand wordt ingezet.

De Werkacademie kent een verbijzondering voor Jongeren. Ook daarin staat de intensieve geïntegreerde aanpak centraal. Echter specifiek toegesneden op behoeften / interesses van jongeren. Naast focus op werk krijgt ook het traject (terug) naar school, of combinaties daarvan, de aandacht.

Sluitende aanpak op grond van bestandsanalyse

Zoals hiervoor al aangegeven, is het klantenbestand van Oude IJsselstreek recentelijk geanalyseerd. Hieruit is duidelijk geworden wie wel of niet binnen 12 maanden (gedeeltelijk) kan uitstromen naar werk. Diegenen die als kansrijk voor werk naar voren zijn gekomen, worden in een extra intensief traject naar werk geplaatst. De aanpak gaat daarbij verder dan de standaard dienstverlening. Denk bijvoorbeeld aan groepsgewijze samenwerking met een aantal lokale ondernemers. De aanpak betreft een intensief traject, waarbij we mensen activeren, werkritme op laten doen binnen bedrijven, en niet (meer) loslaten.

Uitkering als springplank naar ondernemerschap

Vanuit het zittende klantenbestand worden op basis van de uitgevoerde klantanalyse die klanten geselecteerd die gedeeltelijk inkomsten hebben uit eigen bedrijf (of een voorloper daarvan). Deze klantgroep wijzen we nadrukkelijk op de mogelijkheden binnen de BBZ. Daarnaast bieden we aanvullende coaching / begeleiding bij het opzetten van een eigen bedrijf.

Het WLC vacature café

Laborijn besteedt in trajecten volop aandacht aan sollicitatievaardigheden. Toch blijkt het na de training soms lastig om hier zelfstandig op een gestructureerde wijze mee aan de slag te gaan. Voor deze groep klanten organiseren wij het WLC (Werkleercentrum) vacature café. Periodiek ontmoeten op onze Werkleercentra kandidaten, accountmanagers van het Werkgeversservicepunt Achterhoek (WSP), werkgevers en uitzendbureaus elkaar in een informele setting. Onze consultants zijn aanwezig ter ondersteuning en om daar waar nodig te helpen met aanscherping van het CV of het voorbereiden van het sollicitatiegesprek.

Mentor aanpak

Voor de projectmatige mentoraanpak sluiten we via het WSP aan bij het lokale netwerk van ondernemers. We vragen 10 ondernemers of zij 1 tot 2 'kandidaat werknemers' onder hun hoede willen nemen. Laborijn zorgt voor een voorschakeltraject zodat de kandidaat klaar is voor de stap naar de arbeidsmarkt. De mentor ondernemers zijn voor deze kandidaten beschikbaar voor een aantal coaching / intervisie momenten. Bovenal stellen zij hun eigen bedrijf en netwerk voor deze kandidaat open. Op deze manier fungeren deze mentoren als 'kruiwagen' voor onze kandidaten. De mentoren gaan de uitdaging aan om hun kandidaten net zo lang te ondersteunen tot zij duurzaam zijn uitgestroomd naar betaald werk.

Externe maatregelen

Door Laborijn zijn ten behoeve van het verbeterplan-2017 de volgende externe maatregelen getroffen:

- *De Werkacademie.* Voor de totstandkoming en de rol van projectleider is een extern adviseur ingeschakeld.
- *Uitkering als springplank naar ondernemerschap.* Zowel voor de beoordeling van de levensvatbaarheid van de te starten onderneming, als de coaching / begeleiding wordt externe Bbz deskundigheid ingeschakeld.
- Er is gebruik gemaakt van het in 2017 verschenen rapport 'Van Budget naar besteding' van Atlas voor Gemeenten.
- Gemeente Oude IJsselstreek neemt, als gemeente van de arbeidsmarktregio Achterhoek, deel aan de Aanvraag ondersteuning aanpak 'Matchen op werk'. In de aanvraag wordt het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om een regionaal investeringsbudget verzocht voor onder meer de opzet, uitvoering en

coördinatie van een professionaliseringsprogramma voor de doorontwikkeling van het vakmanschap van klantmanagers/consulenten.

C. Beoogde effect van de genoemde maatregelen

Omschrijf in onderstaand tekstveld het beoogde effect van de genoemde (aanvullende) interne en externe maatregelen, die een bijdrage leveren aan het *verder* reduceren van het tekort. Hierbij gaat het om een indicatie.

- U kunt een inschatting van het beoogde effect kwantitatief uitdrukken en als dat niet mogelijk is kunt u het beoogde effect kwalitatief uitdrukken. Onder kwantificering wordt verstaan: de beoogde opbrengst in minder uitkeringen respectievelijk in het beoogde besparingsbedrag.
- U kunt de beoogde effecten presenteren per maatregel of als dat niet mogelijk is voor meerdere maatregelen gezamenlijk.
- U hoeft geen onderscheid te maken tussen beoogd effect van interne maatregelen en beoogd effect van externe maatregelen.

Toelichting bij C

- In de regelgeving staat dat het college verklaart dat het interne en externe maatregelen heeft getroffen om tot *verdere* tekortreductie te komen. Het tekort verder reduceren betekent dat het college inzichtelijk maakt dat het maatregelen treft waarmee het college beoogt/verwacht dat deze bijdragen aan het verder reduceren van het tekort ten opzichte van voorgaande jaren.
- De toetsingscommissie geeft geen oordeel over de mate van effectiviteit van de maatregelen. De toetsingscommissie beoordeelt of een antwoord wordt gegeven op de hoofdvraag (vet gedrukt).

Tekstveld voor antwoord gemeente

Op basis van onder meer het rapport 'Van budget naar besteding' zijn (aanvullende) maatregelen genomen om te komen tot een vermindering van de instroom (excellente dienstverlening, eenduidige richtlijnen en beleidsregels) en maatregelen ter bevordering van (extra) uitstroom.

(Extra) uitstroom uit de uitkering wordt gegenereerd middels de onder B genoemde maatregelen. Maatregelen die zijn ingezet in het verlengde en in samenhang met het voornoemde rapport.

De getroffen maatregelen zijn expliciet gericht op beperken van instroom en bevorderen van uitstroom en leiden tot het terugdringen van het beroep op het BUIG-budget.

D. Ondertekening

Bij D volgt ondertekening. Een verzoek tot vangnetuitkering dient door het college van burgemeester en wethouders te worden ingediend, ook indien de uitvoering van de Participatiewet aan een samenwerkingsverband is overgedragen (meer informatie hierover in de toelichting onderaan het formulier). De ondertekening geschiedt door burgemeester en secretaris.

Het college van burgemeester en wethouders van de **gemeente Oude IJsselstreek** verklaart dat het voor 15 augustus 2018 de genoemde interne en externe maatregelen heeft getroffen om te komen tot verdere tekortreductie.

Datum: 6 augustus 2018

De secretaris,

Naam van de ondertekenaar: mevrouw M.J.F. Verstappen

De locoburgemeester,

Naam van de ondertekenaar: de heer L.G. Kuster

2. Instemming gemeenteraad

In artikel art. 10, eerste lid, onderdeel d, BPw staat dat deze verklaring de instemming van de gemeenteraad moet hebben. Met de instemming van de gemeenteraad bevestigt de gemeenteraad dat het college inzicht heeft gegeven in de maatregelen die zijn getroffen om het tekort te reduceren. De instemming heeft geen betrekking op het inhoudelijk oordeel dat de gemeenteraad eventueel over de maatregelen van2 het college heeft uitgesproken. De gemeenteraad hoeft het dus niet eens te zijn met de maatregelen.

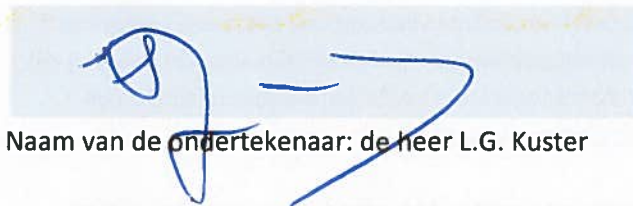
De ondertekening geschiedt door burgemeester en griffier. De gemeenteraad dient uiterlijk voor het moment van indiening van het verzoek haar instemming te hebben gegeven, uiterlijk 15 augustus 2018.

De gemeenteraad van de **gemeente Oude IJsselstreek** stemt in met de onder 1. afgegeven verklaring door het college van deze gemeente.

Datum: 6 augustus 2018

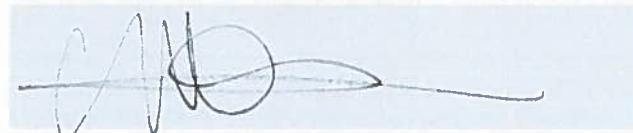
Ondertekening

De voorzitter,

A blue ink handwritten signature on a light blue background. The signature is stylized, starting with a large 'L' and ending with a long horizontal stroke.

Naam van de ondertekenaar: de heer L.G. Kuster

De griffier,

A black ink handwritten signature on a light blue background. The signature is stylized, starting with a large 'M' and ending with a long horizontal stroke.

Naam van de ondertekenaar: de heer M. Looman

Achtergrondinformatie bij dit formulier

Wet- en regelgeving

In het BPw is geregeld dat het college alleen via een door de minister van SZW beschikbaar gesteld aanvraagformulier een verzoek tot een vangnetuitkering kan indienen, als bedoeld in artikel 74 van de Participatiewet. De verklaring college eerste verzoek kunt u vinden in het BPw, artikel 10, eerste lid, onder d. De verklaring college bij vervolgvraag kunt u vinden in het BPw artikel 10, eerste lid, onder d, jo. artikel 10, tweede lid. In het BPw staat dat de verklaring van het college een toelichting omvat zoals gevraagd in het modelaanvraagformulier (BPw, artikel 10, onderdeel e).

Aanvraagprocedure

Een verzoek om een vangnetuitkering over 2017 dient uiterlijk op 15 augustus 2018 te zijn ontvangen door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet. Omdat sprake is van een fatale termijn worden verzoeken die na 15 augustus 2018 door de Toetsingscommissie vangnet Participatiewet worden ontvangen, niet in behandeling genomen. Het college dient het verzoek digitaal door middel van het webformulier op www.toetsingscommissievp.nl in te dienen. Na de aangegeven datum is dit webformulier niet meer beschikbaar.

De toekenning van een vangnetuitkering gebeurt uitsluitend op verzoek van het college van burgemeester en wethouders van de tekortgemeente en nadat is vastgesteld dat aan alle geldende eisen wordt voldaan. Blijkens artikel 8c, eerste lid, van de Participatiewet, kan het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering niet worden overgedragen aan het bestuur van een openbaar lichaam op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Bij het indienen van een verzoek tot vangnetuitkering moet het college verklaren dat het maatregelen heeft getroffen om tot tekortreductie te komen. Deze verplichting gaat verder dan het tijdelijk vangnet, waarbij het feitelijk uitvoeren van maatregelen niet vereist was. Verdere toelichting op de aanvraagprocedure en de vangnetuitkering 2017 kunt u vinden op: www.toetsingscommissievp.nl

Via het aanvraagformulier hoeft het college geen informatie te verstrekken over de jaarcijfers (toegekend budget, de netto uitkeringslasten en de door de accountant gerapporteerde foute of onzekere bestedingen), aangezien het ministerie –mede op basis van de SiSa-verantwoording- al over deze gegevens beschikt en zij de toetsingscommissie daarover zal informeren.

Ondersteuning Divosa

Divosa, de vereniging van leidinggevendenden in het Sociaal Domein, zal periodiek bijeenkomsten organiseren waarbij wordt ingegaan op de vangnetuitkering. Daarnaast heeft Divosa een [factsheet maatregelen](#) uitgegeven o.b.v. de informatie uit de vangnetuitkering 2015.

www.rijksoverheid.nl/documenten/publicaties/2016/10/19/tool-verdeelmodel-bijstandsbudgetten-2017

www.divosa.nl/diensten/divosa-benchmark